

De alphabeto abbreviaturarū

Aliud exemplū. Insti. de iu. na. gen. 7 ci. §. 13
quonies. i. institutus de iure naturali genū
7 civili. paragrapho allegato. Itē insti. d. be
re. inst. §. bereduas. i. de beredib⁹ instituēdis.
paragrapho q̄ incipit. bereduas. Et sic de alijs
exemplis accipiendū est. Et hec d. nominib⁹
diuisionib⁹ 7 exemplis ipsoz libroz legalū
p̄nūc sufficiāt. ¶ Ut tñ pleni⁹ noscant b̄li
bri. Nota q̄ digestū vet⁹ sic incipit. Iuri ope
ram daruz pus nosse oportet vñ nomen iu
ris descēdat. 7 p̄mus titulus est. de iusticia 7
iure. Inforciatū vero sic incipit. Bonis cau
sa semp⁹ 7 vbiq⁹ est p̄cipua. Et p̄m⁹ titulus
est. Solutio matrimonii quēadmodū dos
petat. §. digestū nouū incipit. Hoc editio
p̄munt vt siue iure siue iniuria fieret opus p
nunciatōne inbiberet. Et est p̄mus titulus
Benouū opis nunciatōne. Codex incipit.
Imperator cūctos populos. Et p̄ma rubri
ca est de sum. tri. 7 fi. ca. P̄munt etiā probe
mū. Hec q̄ necessario. Autenticum incipit.
Occupatis nobis circa ton⁹ rei procuras.
Et est p̄ma rubrica. Si heres soluere legatū
noluerit. Decima collatio q̄ etiā liber b̄ vñ
bus feudoz dicit sic incipit. Quia de feudo
tractaturi sum⁹. videam⁹ p̄mo q̄ feudum
dare possunt. Et p̄ma rubrica est de his q̄
feudū dare possunt. 7 qualiter acquirat et re
tineatur. Instituta vñ sic incipiūt. Impera
toriam maiestare non solū armis decorataz
sed etiā legibus oportet esse armata. ¶ No
tandū etiā est. q̄ quidā liber volumē appella
tus est. p̄tines in se aliq⁹ p̄dictoz libroz to
talū 7 aliquos partialū. videlicet Insti. Au
ten. Alius feudoz. 7 tres vltimos libros Co
dicis. scz. x. xi. 7. xij. q̄ raro lecti p̄sueuerunt. 7 ti
tulos habēt p̄loz rarissimos

¶ P̄missis itaq³ no
minibus 7 diuisionib⁹ libroz virisq³ iuris
cū modis allegandi in ipsis. P̄unc pro bre
uiaturis glosaz legendis subiungā q̄dam
alphabetū in quo cōmuniores saltez abbre
uiature textus 7 glose iuris continebunt. q̄d
sic incipit. a. vel b. zc. Quēcūq³ litterarum al
phaben posita sola in textib⁹ iuris maxime
decre. signat nomen propriū viri vel mulie

ris. vt Arnoldus. Bernardus. 7 sic de alijs.
vt de testi. ex parte. Aliud est. Alio. 7 sic d. alijs

Ab. i. abbas. f. lap⁹

vel de castiliano
Alc. vel accur. id est. Accursius glosator i le
gibus. Hic duos habuit filios. vnus voca
batur Francisc⁹ accursij valens doctor in le
gibus q̄ glosis patris sui multas fecit addi
tiones. Alius nomine Ceruotus. fecit etia
additiones que dicuntur ceruotine. modicu
tamen valentes. quarū vna ponit. C. de eden.
in. l. j. 7 sic filius potest in iure patrē reprehen
dere. vt. ff. de condi. ob. cau. in moribus secus
licet possit dari tutor patri furioso.

Al. i. albertus doctor legum

Ala. i. alanus

Alp. se. le. i. apostolice sedis legatus

Alp. re. i. appellatione remota

Alp. ob. re. id est. appellationis obstaculo re
moto

Aln. de bu. anthonius de butrio

Alr. i. argumentū

Archi. archidiacon⁹ magister Jo. an. qui
glosauit etiā sextum et scripsit rolariū super
decreto

Alon. p. i. ad nostrā p̄sentiam

Aut. vel auten. i. autenticū liber. vel autenti
ca lex incorporata

Alz. i. azo q̄ fecit sumā vñā in legibus ex q̄ su
mū examinādi p̄nuatōes rubricaz

Bern. ber. i. bernar

duis glosator decretaliū

Bar. bur. id est. Bartholomeus buriensis.
qui fecit additiones glo. super decreto. quas
si decretū habet sic inci. glo. eius. Quoniam
nouis supuenientibus causis nouis ē reme
dijs succurrendū

Bar. id est. Baribolus de saxoferrato legu
interpretis

Bal. i. baldus i vtroq³ iure scribēs

Ban. i. bandinus doctor

Baz. i. bazianus

Bo. me. i. bone memorie

Bul. i. bulgar⁹ doctor

Bur. i. burri. f. Anthoni⁹ de butrio

De alphabeto abbreviatorum

C. in textu posita so

la Celestinus signat. maxime quando apponitur
tur hec verba predecessor noster. alias in glos
summis vel lecturis. **C.** magnus signat codi
ce communiter in ablativo casu. **Sz.** c. puus. i.
capitulo vel ceteris in distinctionibus
Cy. i. cynus doctor legum
Ci. i. ciuis
Cle. i. clementine vel clementinis.
Card. i. cardinalis doctor.
Const. i. constitutio
Compust. i. compustulanus doctor
Cen. ec. i. censura ecclesiastica
Con. t. r. id est. consultationi tuetali respo
demus

D. sola uel di. id est. distinctione

De pe. i. de penitentiis
De con. i. de consecratione
Dil. fil. i. dilectus filius
Dama. i. damasus papa
Dy. i. dynus doctor
Dil. v. i. discretionis vestre
Do. der. i. domini derota
Duran. i. durandus doctor

E. sola et magna no

men proprium. e. parua eode vel eade maxie qn
sequitur titulo distinctione vel lege
Ec. ro. i. ecclesia romana
Extra. i. extrauagans Et bice est sciendum q
qn in suma de calib. in suma pilana vel ali
cubi in libris iuris ponit auctoritas ex decre
talib. tunc allegat extra. et signat extrauagante
scz textu vel capitulu extra corpore decretorum
positu. Decretales ei paulo an compilatione
correctione et concordatione ipsarum erant extraua
gantes. qz vagabant extra illud volumine. Ho
die aut p modernos canonistas capla i de
cretalib. in sexto. filii et in clementinis no con
sueuerunt allegari extra. qz talia capla modo
no vagant extra corpore iuris canonici. Sz le
giste predictorum librorum textu allegat extra. eo q
sunt extra corpore sui iuris. scilicet civilis. Quid est q
canoniste adhuc hodie aliquos textu etiam cano
nici iuris allegat extra. videlicet hos q sunt

extrauagantes nomen incorporati iuri canonico

Fa. i. facit

Se. re. p. n. i. felicitis recordationis predecessoris
nostri.
Fra. i. i. fraternitatis tue
Fi. i. finale vel fine
ff. i. digestis.
Fri. de zen. i. fridericus de zenis
Fran. de sab. i. franciscus de saborellis doctor
et cardinalis
Flo. i. floianus doctor
Fri. impera. i. fridericus imperator.
F. t. r. fraternitatis tue taliter respondemus

G. in spe. Guillelmus in spe

G. d. mon. lau. i. guillelmus d. more lauduno
Guil. guillelmus doctor
Gen. i. gens belmus doctor
Gra. i. gracionus compilator decreti
Go. vel goff. goffredus qui composuit sumam
in qua recitantur examinandi in iure cano. con
nuatones rubricarum et alia plura
Gar. i. garlias doctor

Hu. i. hugo vel huguicio ut hugolinus

Ho. vel hos. i. hostiensis doctor
Hen. bo. i. henricus boick
Hon. i. bononius papa.
Her. i. hermannus doctor
H. sola. ut cum titello sic. j. denotat ista **H. d. ro.** q
sciendum qn textu allegat q etiam postea habet su
uei eode libro siue in alio. eiusdem iuris. tunc
dicitur infra. et scribitur p. j. longu cui supraponi po
titellus. ut sic. j.
j. ti. pr. c. j. ii. ut. iij. i. infra titulo prio. c. pmo et
j. e. n. i. infra eode titulo
H. breuis vel **l. o. ga** signat unum vel pmo
Jo. mo. i. iohannes moachi glossator sexti i. fracia
Jo. an. i. iohannes andree etiam glossator sexti
et clementinarum qui et nouellas conscripsit va
lentissimus doctor
Jo. imo. i. iohannes imola modernus doctor
sup decretalibus notabiliter scribens
Jo. vel ioh. i. iohannes glossator decreti tbeu
tonicus que alij noiant iohannem antiquum
Jo. de lig. i. iohannes de lignano.

De alphabeto abbreviaturarū

Jo. de fan. i. **Johā** nes de fantulsijs
Inno. vel **innoc.** i. **Innocent**⁹ papa
Imo. i. imela subaudiēdo **Jo.**
Jac. deliz. i. **Jacobus** delizano.
Ja. de are. i. **Jacobus** de arena
Ja. but. i. **Jacobus** putrigarij
Ja. bal. i. **Jacobus** balduni
Ja. debel. i. **Jacob**⁹ debeluiso.

L. sola. i. lege vel qn

quaginta in numero distinctionū

La. ab. i. **l**ap^{us} **abbas** doctor

Lamp. de ramp. i. **l**ampert⁹ de ramponib⁹.

Lud. de ro. i. **l**udo^{vic}⁹ de roma doctor

La. vel **lau.** i. **laurent**⁹ in glos decretaliū

Li. i. libro vel liber fm exigētiā pstructionis

M. vel mar. i. **m**arin⁹ do^{ctor}

Ms. v^l man. i. **m**andam⁹ signant qn littera
q sequit^r vt m. q. i. man. quatn⁹

Ms. ca. p. i. **m**onitione canonica pmissa

Nic sico. id est **Nicola**⁹ **sicol**⁹
doctor. qui aliter dicit^r panormitan⁹ vel pa^{nor}
normita modernissimus

No. ⁊ v^l tes. i. noui ⁊ veteris testamēti

No. i. hora. **No.** i. i. **n**otatur

No. uel. i. **n**onella

O. vel op. i. **o**piniō.

Ob. i. obstaculo

Odo. i. **o**do^{fredus} doctor

Ol. vel **old.** i. **olradus** vel **oldradus**

Ost. vel **ost.** i. **ostens**⁹ cōmuni⁹ tñ p b. d.

P. id est. **p**enitentia. vel **Petrus**.
vel penultimo

P. vel **penlt.** i. **p**enultimo

Paragraphe qz in ordine alphabeti non
inuenit abbreviat⁹. cū nō sit vna lra sic solet
scribi. s. vt qn capitulū v^l aliq lex est lōga tūc
ad an⁹ inueniēdū textū allegatū ponit i ca:
pitulo vel lege pagaph⁹ vn⁹ v^l ples. **No**
ta tñ q pagphi sūt duplices. videlicet magn⁹
⁊ puus. ⁊ pu⁹ debet esse niger de incausto in
tali forma. s. vel pili. ⁊ talis debet legi cū sua
determinatione sequenti. hic aut cōmuniter
ponit in glos vel in summis recollectis

Alius aut magnus sic format^r **C**et debz eē
de alio colore. s. rubeo vel blauo seu flauo.
Et talis legi non debet. licet in legendo dum
inuenit. vel dū veniur ad eū paulari debeat
⁊ in corrigendo libros debet nomari vt ap:
ponatur si non sit ibi. **Nā** certū textus ⁊ sum
me distincte sunt p tales. ita q allegatur pri
mus secund⁹. **S**i ergo nō essent ibi cōtinge
ret primū accipi p secūdo. ⁊ secūdu p pmo
qd erroze induceret. ⁊ vn⁹ scz. s. paru⁹ signat
aliū videlicet **C** magnū. ⁊ sic apud logycoz
est termin⁹ secū de intentionis

Preal. i. **p**reallegans

Pan. id est. principio

Per to. i. **p**er totum

Pri. i. primo

Preter. i. **p**reteritū. hoc est. occasione

Pau. de leaz. i. **P**aulus de leazaris q scri:
psit bene super clementinis

Pde. de bel. i. **P**etrus de bella partica doctor
legum vltamontanus

Pde. de lamp. i. **p**etrus de lampiana

Pde. vel **pla.** i. **p**lacentinus doctor

Pre. di. id est. **p**refulgeat dignitate. vt d^{ic} testi.
in. c. licer. ij.

Pre. id est. **p**reterea

Pa. id est. **p**apa

Pom. i. **p**omponius imperator

Q. i. questione quā

do ponitur in causis decreti. vel quatn⁹ qn
ponit in textu decretaliū. maxime post man
damus. vt sic man. q.

Ray. id est. **r**aymū⁹ capellan⁹
⁊ penitentiari⁹ **greg.** ix. de q i pnci. decretaliū.

Re. i. remota. vt ibi. ap. re. vt supra

Rof. i. **r**offredus doctor

Rog. i. **r**oglerius legista

Re. vel **z.** i. **r**esponso vel **r**esponsio

Re. i. **r**equire vel **r**emissionibus

Sali. id est. **s**alicius doctor.

Sico. ab. i. **sicol**⁹ **abbas**

Se. ap. i. **s**edes **aplica** **So.** i. **s**olutio

Sa. ap. cō. i. **s**acro **a**pprobante cōcilio

Se. i. **s**equenti **Sequen.** i. **s**equenti⁹

De titulis decretaliū

S. vel **s.** i. supra. Unde quando aliqd allegat in aliquo qd p̄us ante illū locū habuū est in alio v̄l eodē libro eiusdē tñ iuris videlicet aut civilis aut canonici hoc allegat. **s. p. s.** breuē sed. **s. l.** longa sola. **s. i.** scilicet

Spe. i. speculū liber magnus

Spec. id est speculator auctor speculi scilicet guilhelmus duranti.

Sub. ap. ob. i. submoro appellatōis obstaculo. v̄l de testi. cum olim.

Sa. aut. cō. i. sacra auctoritate p̄ciliij. v̄l de iur. iur. nimis.

Tan. i. tancredus

T. vel **ti.** i. titulo. etiā **t. i.** taliter.

Tho. i. thomas

Vin. i. uincenti⁹ doctor.

Vincen. i. vincentinus etiā doctor

Ob. de bo. i. vbertus de bobio.

Ult. i. ultimo

U. sola. i. q̄nqz vel quinta. v̄l **v. q. v.**

Gui. vel **vil.** i. wilhelmus qd̄ italici scribūt

Guilhelmus. et francigene guilhermus

Dui. duranti. i. guilhelmus duranti

V. i. versu vel versiculo

Ve. i. vetus. v̄l **ff.** vetus.

X. i. Decima

xx. i. vicesima.

xc. i. nonagesima. quia **x.** p̄posita. **c.** significat centū subtrahit ei decē sicut etiā in **xl. zc.**

Zab. id est zaborzella. videlicet domini Franciscus

P. i. consecratione

S. i. pagrapho. vel peragraphis. d̄ quo supra latius dictū est. **†** Sunt et alie abbreviature de rubricis tam legū q̄z canonū maxie decretalium. de q̄bus patebit infra

Hec aut̄ de abbreviaturis textuū glosarū marū et lecturarū v̄riusqz iuris p̄ter titulos nunc sufficiāt. que v̄riqz p̄mis iurū alūnis difficiles apparent in primo aggressu. et raro colligunt̄ ita copiose. quare sit hoc opusculum incipientib⁹ r̄to magis acceptū rariū q̄z reputatū. quāto magis solicius est collectum

Quia ad premissa⁹ rum noticiā necessariū est habere rubricas seu titulos v̄riusqz iuris abbreviatos et extēsos. p̄ponā rubricas iuris canonici p̄pter eaz paucitatē respectu rubricarū iuris civilis. quas etiā subiungā. Etiā quia supra p̄missi ius canonicū iuri civili ratione dignitatis et excellentie zc. Sequuntur ergo rubricę decretaliū et p̄cōsequens sexa et elemētina. eo ordine quo ponunt̄ in decretal. primitus abbreviate. deinde extēse. et postea v̄t eo facili⁹ menti teneant̄ metricę i. luj. versibus colligēt̄. Unde nota q̄ hi sunt tituli decretaliū. nō inspecto ordine alphabetti. et primo primi libri. secundo secundi. et sic de alijs.

De sum. tri. et fi. ca. i. de summa trinitate et fi

de catholica

Constit. i. constitutionib⁹

Rescrip. i. rescriptis

Consue. i. consuetudine

Postu. p̄. i. postulatione prelatorū.

Ele. i. electione et electi potestate.

Transla. epi. i. translatione episcopoz

Alu. et v̄su pal. i. auctoritate et v̄su pallij

Renun. i. renunciationibus

Sup. neg. prela. id est. sup̄plenda negligentia prelatorum

Temp. or. id est. tempibus ordinū et qualitatibus ordinandorū

Scru. in or. i. scrutinio in ordine faciēdo.

Or. ab epi. qui re. ordinant̄ ab ep̄o q̄ reliquit vel renūciauit ep̄atui. vel ab ex cōicato

Eta. et quali. id est. etate et qualitate ordine p̄ficiendorum

Sa. vnc. i. sacra vncione

Sacra. ut. vel nō. sacramētis iterādis v̄l nō

Ser. nō or. i. seruis non ordinandis et eoz manumissione

Fi. p̄l. filijs p̄sbyteroz ordinādis an nō

Ob. ad rati. i. obligant̄ ad ratiocinia ordinādis vel non

Corp. vici. id est. corpore viciatis p̄mouendis vel non

Biga. i. bigamis non ordinandis.